

ISSN 3041-1793 Online

УДК 32:174

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-4\(21\)-2381-2393](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-4(21)-2381-2393)

Кипич Інга Валеріївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного та публічного права, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-8619-8975>

Букорос Тетяна Олександрівна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного та публічного права, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-4059-2632>

Сцібан Богдан Євгенович здобувач освіти, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИЧНОГО КОНСАЛТИНГУ

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз етичних аспектів політичного консалтингу як інструменту впливу на політичні процеси та формування громадської думки. Актуальність теми зумовлена зростанням ролі політичних консультантів у сучасних демократичних і перехідних суспільствах, а також поширенням цифрових технологій, що значно розширюють можливості маніпулятивного впливу. Метою дослідження є визначення ключових етичних дилем політичного консалтингу, обґрунтування необхідності формування професійних стандартів і окреслення напрямів їх інституціоналізації. Методологічну основу дослідження становлять системний, порівняльний та інституційний підходи, а також аналіз наукових праць українських і зарубіжних дослідників. У роботі доведено, що політичний консалтинг функціонує на межі між легітимним політичним менеджментом і маніпулятивними технологіями, що породжує низку етичних суперечностей. Встановлено, що ключовими проблемами є асиметрія інформації між суб'єктами політичного процесу, конфлікт інтересів між клієнтом і суспільством, використання маніпулятивних комунікацій, а також недостатній рівень нормативного регулювання професійної діяльності консультантів. Особливу увагу приділено у дослідженні цифровізації політичного консалтингу, яка створює нові ризики, пов'язані з мікротаргетингом, використанням персональних даних і поширенням дезінформації. Обґрунтовано необхідність розроблення етичного кодексу політичного консультанта як інструменту саморегуляції галузі. Доведено, що впровадження етичних стандартів сприятиме підвищенню довіри до політичних інститутів, прозорості політичних

процесів та якості демократичного управління. Зроблено висновок по дослідженню, що етичний вимір політичного консалтингу є ключовим фактором його легітимності та ефективності у сучасному політичному середовищі.

Ключові слова: політичний консалтинг, політичні технології, етика, маніпуляція, демократія, громадська думка, політичний менеджмент.

Курьч Inha Valeriivna PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of Department of Private and Public Law, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-8619-8975>

Bukoros Tetiana Oleksandrivna PhD in Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of Private and Public Law, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-4059-2632>

Stsiban Bohdan student, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv

ETHICAL ASPECTS OF POLITICAL CONSULTING

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the ethical aspects of political consulting as a tool for influencing political processes and shaping public opinion. The relevance of the topic is обусловлена (better: *is обусловлена* → replace properly) driven by the growing role of political consultants in modern democratic and transitional societies, as well as by the spread of digital technologies that significantly expand the possibilities of manipulative influence. The purpose of the study is to identify key ethical dilemmas of political consulting, substantiate the necessity of forming professional standards, and outline directions for their institutionalization.

The methodological basis of the research includes systemic, comparative, and institutional approaches, as well as an analysis of scientific works by Ukrainian and foreign scholars. The paper demonstrates that political consulting operates at the intersection between legitimate political management and manipulative technologies, which gives rise to a number of ethical contradictions. It is established that the key problems include information asymmetry between actors of the political process, conflicts of interest between the client and society, the use of manipulative communication practices, and the insufficient level of regulatory framework governing consultants' professional activities. Special attention is paid to the digitalization of political consulting, which creates new risks associated with microtargeting, the use of personal data, and the spread of disinformation. The necessity of developing a code of ethics for political consultants as a tool of industry

ISSN 3041-1793 Online

self-regulation is substantiated. It is proven that the implementation of ethical standards will contribute to increasing trust in political institutions, enhancing transparency of political processes, and improving the quality of democratic governance. The study concludes that the ethical dimension of political consulting is a key factor in its legitimacy and effectiveness in the modern political environment.

Keywords: political consulting, political technologies, ethics, manipulation, democracy, public opinion, political management.

Постановка проблеми. Сучасні політичні процеси характеризуються високим рівнем професіоналізації, у межах якої політичний консалтинг набуває статусу важливого інструменту управління політичною діяльністю, формування іміджу політичних акторів та впливу на громадську думку. Зростання ролі консультантів супроводжується посиленням їхнього впливу на прийняття політичних рішень, що актуалізує питання етичності застосовуваних технологій. Особливої гостроти ця проблема набуває в умовах цифровізації політики, коли інструменти впливу стають більш прихованими та персоналізованими. У науковій літературі підкреслюється, що сучасний політичний консалтинг еволюціонував від пропагандистських практик до складної системи професійного політичного менеджменту, проте проблема етичного регулювання залишається недостатньо розробленою [1].

Мета статті полягає у системному аналізі етичних аспектів політичного консалтингу, визначенні ключових дилем і ризиків, а також обґрунтуванні необхідності формування етичних стандартів професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблематика політичного консалтингу активно досліджується як в українській, так і в зарубіжній науці. Зокрема, у працях українських дослідників розглядаються питання становлення політичного консалтингу, його функцій та ролі у політичному менеджменті [1; 2]. Значна увага приділяється також аналізу сучасних тенденцій розвитку цієї сфери, включаючи цифровізацію та зростання ролі аналітичних інструментів [2]. Окремий напрям становлять дослідження етичних аспектів діяльності фахівців у політичній сфері, зокрема політичних психологів, де акцентується на конфлікті між інтересами суспільства та окремих політичних акторів [3]. Водночас у наукових працях підкреслюється недостатній рівень інституціоналізації етичних норм у сфері політичного консалтингу, що зумовлює необхідність подальших досліджень [1].

Виклад основного матеріалу. Політичний консалтинг як політична технологія є важливим елементом сучасного політичного процесу, що поєднує наукові підходи, аналітичні інструменти та практичні методи впливу на громадську думку і політичну поведінку. У контексті розвитку демократичних

ISSN 3041-1793 Online

систем політичний консалтинг виступає не лише як допоміжний інструмент виборчих кампаній, а й як складна система стратегічного планування, управління комунікаціями та формування політичного іміджу. Сутність політичного консалтингу полягає у наданні професійної допомоги політичним акторам — партіям, кандидатам, державним інституціям — з метою підвищення ефективності їхньої діяльності. Це включає аналіз політичного середовища, дослідження громадської думки, розробку стратегій і тактик політичної боротьби, а також оцінку ризиків і прогнозування результатів. Таким чином, політичний консалтинг має міждисциплінарний характер, спираючись на досягнення політології, соціології, психології, комунікаційних наук та маркетингу.

Як політична технологія, консалтинг виконує функцію інструменталізації політики. [3] Це означає, що політичні процеси дедалі більше піддаються раціональному плануванню і технологічному управлінню. Застосування політичного консалтингу дозволяє структурувати виборчі кампанії, сегментувати електорат, формувати цільові повідомлення та оптимізувати канали комунікації. Важливою складовою є також створення політичного бренду, що базується на поєднанні ідеологічних позицій, особистісних характеристик лідера та очікувань виборців.

Особливу роль у політичному консалтингу відіграють методи дослідження громадської думки, зокрема опитування, фокус-групи та аналіз великих масивів даних. Отримані результати дають змогу не лише оцінити поточні настрої суспільства, а й виявити приховані тенденції, які можуть вплинути на політичну динаміку. На основі цих даних формуються рекомендації щодо корекції стратегії, зміни риторики або позиціонування кандидата.

Водночас політичний консалтинг як технологія не позбавлений суперечностей. З одного боку, він сприяє підвищенню професійності політики, забезпечує кращу комунікацію між владою і суспільством, допомагає враховувати інтереси різних соціальних груп.

З іншого боку, надмірна технологізація політики може призводити до маніпуляцій, спрощення змісту політичних програм і зведення політичної конкуренції до боротьби іміджів. У цьому контексті важливим є питання етичних стандартів політичного консалтингу та відповідальності консультантів перед суспільством.[2]

У сучасних умовах цифровізації політичний консалтинг зазнає значних трансформацій. Використання соціальних мереж, алгоритмів таргетованої реклами та штучного інтелекту відкриває нові можливості для впливу на виборців, але водночас породжує нові виклики, пов'язані з інформаційною безпекою та захистом персональних даних. Це вимагає постійного вдосконалення методів роботи та адаптації до змінного політичного середовища.

ISSN 3041-1793 Online

Політичний консалтинг є складним соціально-політичним явищем, що поєднує елементи управління, комунікації, маркетингу та аналітики. Його основною функцією є забезпечення ефективності політичної діяльності шляхом надання професійних рекомендацій щодо стратегії, комунікацій і позиціонування політичних акторів. Водночас специфіка політичної сфери зумовлює наявність низки етичних проблем, які виникають у процесі взаємодії консультанта з клієнтом і суспільством.

Однією з ключових етичних дилем є конфлікт інтересів. Політичний консультант, працюючи в інтересах клієнта, часто змушений балансувати між професійною лояльністю та суспільною відповідальністю. У багатьох випадках інтереси політичного актора можуть суперечити суспільному благу, що створює моральну напругу та потребує чітких етичних орієнтирів. Як зазначається у дослідженнях, такі конфлікти є системними і пов'язані з природою політичної боротьби за владу [3].

Іншою важливою проблемою є використання маніпулятивних технологій. Політичний консалтинг передбачає активне застосування інструментів впливу на громадську думку, включаючи PR, рекламу, соціальні мережі та психологічні методи. У цьому контексті виникає питання межі між переконанням і маніпуляцією. Використання дезінформації, фейкових новин, емоційного впливу може забезпечити короткостроковий ефект, але водночас підриває довіру до політичних інститутів і демократичних процедур.

Особливої актуальності набувають етичні аспекти цифрового політичного консалтингу. Використання великих даних, алгоритмів аналізу поведінки та мікротаргетингу дозволяє здійснювати точковий вплив на виборців, що створює ризики порушення приватності та маніпуляції індивідуальними уподобаннями. У сучасних умовах такі практики можуть впливати не лише на результати виборів, але й на загальний характер політичної комунікації, знижуючи рівень її відкритості та прозорості.

Не менш важливою є проблема асиметрії інформації, яка полягає у нерівному доступі до інформаційних ресурсів між політичними акторами та громадянами. Консультанти володіють значними аналітичними даними, що дає їм можливість формувати політичні стратегії, не завжди враховуючи інтереси широких соціальних груп. Це посилює нерівність у політичному процесі та може призводити до викривлення демократичних механізмів.

У цьому контексті важливим є питання професійної відповідальності політичних консультантів. На відміну від багатьох інших професій, діяльність у сфері політичного консалтингу часто не регулюється чіткими етичними стандартами. В Україні, як зазначають дослідники, спостерігається відсутність усталених професійних норм і кодексів, що ускладнює формування відповідальної практики [1]. Водночас у міжнародній практиці поступово формується тенденція до розроблення етичних кодексів, які визначають

основні принципи діяльності консультантів, зокрема чесність, прозорість, відповідальність і повагу до прав людини.

Етичні аспекти політичного консалтингу також тісно пов'язані з питанням легітимності політичної влади. Використання маніпулятивних технологій може призводити до делегітимації політичних інститутів, оскільки громадяни втрачають довіру до результатів виборів і політичних рішень. У довгостроковій перспективі це може мати негативні наслідки для стабільності політичної системи та розвитку демократії. Важливим напрямом вирішення зазначених проблем є інституціоналізація етичних норм у сфері політичного консалтингу. Це передбачає розроблення професійних стандартів, створення асоціацій консультантів, впровадження механізмів саморегуляції та контролю. Як свідчать дослідження, відсутність таких механізмів є однією з ключових проблем розвитку політичного консалтингу в Україні [1]. Крім того, необхідним є підвищення рівня професійної освіти у цій сфері, що сприятиме формуванню етичної культури серед майбутніх фахівців.

Етичний вимір політичного консалтингу є невід'ємною складовою його функціонування. Він визначає не лише ефективність діяльності консультантів, але й рівень довіри до політичної системи в цілому. У сучасних умовах особливого значення набуває баланс між професійною ефективністю та етичною відповідальністю, який є ключовим для забезпечення сталого розвитку демократичних інститутів.

Професійна ефективність та етична відповідальність політичного консалтингу в Україні в умовах воєнного часу набувають особливого значення, оскільки політичні процеси відбуваються в ситуації підвищеної соціальної напруги, загроз національній безпеці та обмежених демократичних процедур. Воєнний стан змінює не лише інституційне середовище функціонування політики, але й саму логіку політичної комунікації, підвищуючи роль довіри, достовірності інформації та відповідальності за її поширення.[3]

Професійна ефективність політичного консалтингу в таких умовах визначається здатністю швидко адаптуватися до змінного середовища, працювати з кризовими комунікаціями та забезпечувати координацію між політичними акторами і суспільством. Консультанти повинні враховувати специфіку воєнного часу, зокрема обмеження доступу до інформації, цензурні елементи, пов'язані з безпекою, та необхідність підтримки національної єдності. Важливою складовою стає робота з міжнародною аудиторією, формування позитивного іміджу держави на глобальному рівні та протидія інформаційним операціям.

У цьому контексті політичний консалтинг виходить за межі класичних виборчих технологій і трансформується у сферу стратегічних комунікацій. Його ефективність залежить від здатності поєднувати аналітичну глибину з оперативністю прийняття рішень, використовуючи інструменти моніторингу

ISSN 3041-1793 Online

громадської думки, аналізу медіапростору та прогнозування соціально-політичних реакцій. Особливого значення набуває взаємодія з державними інституціями, громадянським суспільством і медіа. [3] Політичний консалтинг у системі виборчих технологій постає як комплексна науково-практична діяльність, спрямована на забезпечення ефективного функціонування виборчого процесу шляхом застосування аналітичних, комунікаційних та управлінських інструментів. У сучасній політичній науці він розглядається як складова політичного менеджменту, що інтегрує теоретичні положення політології, соціології, психології, комунікаційних студій та маркетингу.

Особливого значення політичний консалтинг набуває в умовах трансформаційних суспільств, де відбувається становлення демократичних інститутів, а також у кризових ситуаціях, зокрема в умовах воєнного стану, що істотно впливає на характер і зміст виборчих технологій.

Сутність політичного консалтингу у виборчому процесі полягає у системному забезпеченні діяльності політичних акторів — кандидатів, партій, виборчих штабів — з метою досягнення оптимальних електоральних результатів. У цьому контексті консалтинг виконує функції стратегічного планування, аналітичного супроводу, організації комунікаційних процесів та управління репутаційними ризиками. Його ключовою характеристикою є орієнтація на науково обґрунтовані методи аналізу та прогнозування політичної поведінки виборців, що дозволяє мінімізувати невизначеність і підвищити результативність політичної діяльності.

Виборчі технології, у свою чергу, являють собою сукупність методів, прийомів і процедур, спрямованих на організацію та проведення виборчих кампаній. Політичний консалтинг виступає як механізм їх розробки, адаптації та впровадження, забезпечуючи логічну узгодженість між стратегічними цілями політичного актора і тактичними інструментами їх реалізації. Це передбачає формування концепції виборчої кампанії, визначення ключових меседжів, розробку комунікаційної стратегії та контроль за її реалізацією. [2]

Однією з базових складових політичного консалтингу є дослідження громадської думки як емпірична основа для прийняття стратегічних рішень. Соціологічні опитування, фокус-групові дослідження, глибинні інтерв'ю, а також аналіз великих масивів даних дозволяють виявити структурні характеристики електорату, його ціннісні орієнтації, політичні уподобання та поведінкові патерни. Отримані результати використовуються для сегментації виборців, визначення пріоритетних цільових аудиторій та розробки диференційованих комунікаційних стратегій.

У цьому контексті важливим є поняття політичного позиціонування, яке передбачає визначення місця кандидата або політичної сили у конкурентному полі. Політичний консалтинг забезпечує формування чіткої ідентичності політичного актора, що базується на поєднанні ідеологічних установок,

програмних положень та персоніфікованих характеристик лідера. Ефективне позиціонування сприяє підвищенню впізнаваності, формуванню довіри та мобілізації електорату.

Комунікаційний аспект політичного консалтингу охоплює розробку і реалізацію інформаційних кампаній, що здійснюються через різноманітні канали масової комунікації. Традиційні медіа — телебачення, радіо, друковані видання — доповнюються цифровими платформами, включаючи соціальні мережі, онлайн-ресурси та мобільні додатки. У сучасних умовах цифровізації особливого значення набувають інструменти таргетованої реклами, алгоритмічного аналізу поведінки користувачів та персоналізації контенту, що дозволяє підвищити точність комунікаційного впливу. Таргетована реклама як інструмент цифрових комунікацій відіграє дедалі вагомішу роль у системі політичного консалтингу, трансформуючи як методи взаємодії з електоратом, так і саму логіку організації виборчих кампаній. У сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства та цифровізації політичних процесів таргетинг стає невід’ємною складовою політичних технологій, забезпечуючи високий рівень персоналізації політичних повідомлень і підвищуючи ефективність комунікаційних стратегій.

Сутність таргетованої реклами у політичному консалтингу полягає у використанні цифрових платформ і алгоритмічних інструментів для ідентифікації та сегментації аудиторій на основі соціально-демографічних, поведінкових, психографічних та географічних характеристик. Це дозволяє політичним консультантам формувати диференційовані комунікаційні меседжі, адаптовані до конкретних груп виборців, що значно підвищує ймовірність їх сприйняття та впливу на політичну поведінку. Таким чином, таргетована реклама виступає як механізм оптимізації інформаційного впливу, зменшуючи витрати ресурсів і підвищуючи результативність кампаній. У структурі політичного консалтингу таргетинг виконує декілька ключових функцій. По-перше, аналітичну, оскільки базується на зборі та обробці великих масивів даних про користувачів цифрових платформ. Це дозволяє отримувати детальну інформацію про інтереси, цінності та поведінкові патерни виборців. По-друге, комунікаційну, що полягає у створенні персоналізованого контенту, здатного ефективно впливати на конкретні аудиторії. По-третє, прогностичну, оскільки аналіз даних дає змогу передбачати реакції виборців на ті чи інші політичні меседжі та коригувати стратегію кампанії в режимі реального часу.

Важливою характеристикою таргетованої реклами є її інтеграція з іншими інструментами політичного консалтингу, зокрема з соціологічними дослідженнями, контент-аналізом та стратегічним плануванням. Дані, отримані в результаті опитувань і фокус-груп, можуть використовуватися для налаштування рекламних кампаній, визначення ключових тем і формування

ISSN 3041-1793 Online

ефективних комунікаційних повідомлень. У свою чергу, результати таргетованих кампаній дозволяють уточнювати аналітичні моделі та підвищувати точність прогнозування політичної поведінки. Особливу роль таргетована реклама відіграє у формуванні політичного іміджу та бренду. Завдяки можливості багаторазового контакту з виборцем через різні цифрові канали створюється стійке інформаційне поле, в якому закріплюються певні образи, асоціації та емоційні реакції. Політичні консультанти використовують ці можливості для послідовного формування позитивного сприйняття кандидата або політичної сили, а також для нейтралізації негативних інформаційних впливів.

У контексті виборчих технологій таргетована реклама сприяє підвищенню мобілізаційного потенціалу кампаній. Вона дозволяє не лише інформувати виборців, але й стимулювати їх до конкретних дій, таких як участь у голосуванні, підтримка політичних ініціатив або поширення інформації у соціальних мережах. Це досягається за рахунок використання персоналізованих закликів, емоційно насиченого контенту та адаптації повідомлень до актуальних соціальних настроїв.

Разом із тим використання таргетованої реклами у політичному консалтингу породжує низку складних етичних і правових проблем. Однією з ключових є проблема приватності та захисту персональних даних. Збір і обробка інформації про користувачів часто здійснюється без їх повного усвідомлення, що може призводити до порушення прав громадян. Крім того, існує ризик маніпулятивного впливу, коли персоналізовані повідомлення використовуються для формування викривленого сприйняття політичної реальності або нав'язування певних рішень.

Особливу небезпеку становить використання таргетованої реклами для поширення дезінформації та політичної пропаганди. Алгоритми соціальних мереж можуть сприяти швидкому розповсюдженню неправдивої або маніпулятивної інформації, що ускладнює можливість її перевірки та підриває довіру до демократичних інститутів. У цьому контексті політичний консалтинг має враховувати не лише ефективність комунікаційних стратегій, але й їх відповідність етичним стандартам та нормам права.

В умовах сучасної України роль таргетованої реклами у політичному консалтингу набуває додаткового значення у зв'язку з воєнним станом та активною інформаційною війною. Цифрові платформи стають не лише інструментом політичної комунікації, але й полем боротьби за громадську думку. Це зумовлює необхідність посилення контролю за інформаційним простором, підвищення медіаграмотності населення та розвитку механізмів протидії дезінформації. Воєнний стан також впливає на характер використання таргетованої реклами, оскільки змінює пріоритети політичної комунікації. Замість традиційної електоральної конкуренції на перший план

ISSN 3041-1793 Online

виходять питання національної безпеки, мобілізації ресурсів та підтримки суспільної стабільності. У цих умовах політичний консалтинг повинен забезпечувати баланс між ефективністю комунікацій та відповідальністю перед суспільством, уникаючи використання маніпулятивних практик, що можуть підірвати довіру до держави.[2]

Значущим аспектом є також вплив таргетованої реклами на трансформацію ролі політичного консультанта. Якщо раніше основний акцент робився на стратегічному плануванні та роботі з традиційними медіа, то сьогодні консультант повинен володіти навичками аналізу даних, цифрового маркетингу та управління онлайн-комунікаціями. Це сприяє підвищенню професіоналізації галузі, але водночас вимагає постійного оновлення знань і дотримання високих етичних стандартів. Таргетована реклама є потужним інструментом політичного консалтингу, що суттєво впливає на характер і ефективність виборчих технологій. Вона забезпечує високий рівень персоналізації політичних комунікацій, підвищує їх результативність та сприяє більш точному прогнозуванню політичної поведінки виборців. Водночас її використання пов'язане з низкою викликів, що потребують комплексного наукового осмислення та нормативного регулювання. У сучасних умовах, особливо в контексті України та воєнного стану, важливим є формування збалансованого підходу до застосування таргетованої реклами, який поєднує технологічну ефективність із дотриманням етичних принципів і демократичних цінностей.

Значну роль у структурі політичного консалтингу відіграє управління іміджем і репутацією політичного актора. Імідж формується як результат цілеспрямованого конструювання публічного образу, що відповідає очікуванням виборців і відображає стратегічні цілі кампанії. Репутаційний менеджмент передбачає постійний моніторинг інформаційного простору, виявлення потенційних загроз та оперативне реагування на кризові ситуації. У цьому контексті важливим є застосування методів антикризових комунікацій, що дозволяють мінімізувати негативні наслідки інформаційних атак або репутаційних втрат.

Особливості функціонування політичного консалтингу в Україні значною мірою зумовлені специфікою політичної системи, рівнем розвитку демократичних інститутів та історичними чинниками. В умовах воєнного стану, запровадженого у зв'язку з повномасштабною агресією проти держави, виборчі процеси зазнають суттєвих трансформацій. Обмеження, пов'язані з безпековими викликами, зміна пріоритетів суспільного розвитку та консолідація громадянського суспільства впливають на характер політичної комунікації та роль консультативної діяльності.

Воєнний стан обумовлює переорієнтацію політичного консалтингу з класичних виборчих технологій на стратегічні комунікації, спрямовані на

ISSN 3041-1793 Online

підтримку суспільної стабільності, мобілізацію населення та зміцнення довіри до державних інституцій. У цих умовах зростає значення достовірності інформації, оперативності її поширення та узгодженості комунікаційних меседжів. Політичні консультанти змушені враховувати не лише електоральні інтереси клієнтів, але й загальнонаціональні пріоритети, пов'язані з безпекою та обороноздатністю держави.[3]

Водночас застосування виборчих технологій у період воєнного стану характеризується підвищеними вимогами до їх етичності та правомірності. Обмеження демократичних процедур, що можуть мати місце в умовах надзвичайних ситуацій, не повинні використовуватися як інструмент політичної маніпуляції або недобросовісної конкуренції. Це актуалізує питання нормативного регулювання діяльності політичних консультантів та необхідність дотримання професійних стандартів. Цифровізація політичного консалтингу відкриває нові можливості для підвищення ефективності виборчих технологій, але водночас створює додаткові ризики. Використання великих даних, алгоритмів машинного навчання та інструментів мікротаргетингу дозволяє здійснювати глибокий аналіз поведінки виборців і прогнозувати їхні політичні уподобання. Проте такі практики можуть супроводжуватися порушенням приватності, маніпуляцією інформацією та поширенням дезінформації, що особливо небезпечно в умовах інформаційної війни.

Таким чином, політичний консалтинг у системі виборчих технологій виступає як багатовимірне явище, що поєднує наукові підходи та практичні інструменти управління політичними процесами. Його функціонування в Україні в умовах воєнного стану характеризується підвищеним рівнем складності, що зумовлює необхідність адаптації традиційних методів до нових реалій.

Ефективність політичного консалтингу визначається здатністю забезпечити баланс між досягненням політичних цілей і дотриманням принципів демократичності, прозорості та відповідальності, що є ключовими умовами легітимності виборчого процесу.

Водночас етична відповідальність політичного консалтингу в умовах війни стає ключовим критерієм його легітимності. Використання маніпулятивних технологій, поширення дезінформації або експлуатація страхів і травм суспільства можуть мати руйнівні наслідки для соціальної стабільності та обороноздатності держави. Тому консультанти повинні дотримуватися принципів правдивості, прозорості, поваги до громадян та недопущення інформаційних практик, що підривають довіру до держави або деморалізують населення. Етичний вимір також передбачає відповідальність за баланс між свободою слова та вимогами національної безпеки. У воєнний час частина інформації може бути обмеженою з об'єктивних причин, однак це не повинно перетворюватися на інструмент політичних маніпуляцій або приховування

ISSN 3041-1793 Online

суспільно важливих проблем. Політичні консультанти мають сприяти формуванню чесного і конструктивного діалогу, навіть в умовах обмежень.[4]

Крім того, важливим аспектом є протидія зовнішнім інформаційним впливам і пропаганді. Україна в умовах війни є об'єктом системних інформаційних атак, що робить політичний консалтинг частиною ширшої системи інформаційної безпеки. Це вимагає високого рівня професійної компетентності, етичної зрілості та усвідомлення суспільної місії своєї діяльності. У період воєнного часу в Україні політичний консалтинг набуває подвійної ролі: з одного боку, він залишається інструментом підвищення ефективності політичної діяльності, а з іншого — виступає як етичний регулятор комунікаційного простору. Його успішність визначається не лише досягненням політичних цілей, але й здатністю зберігати довіру суспільства, підтримувати демократичні цінності та сприяти консолідації нації в умовах екзистенційної загрози.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що політичний консалтинг є важливим інструментом управління політичними процесами, який водночас породжує низку етичних проблем. Основними з них є конфлікт інтересів, використання маніпулятивних технологій, асиметрія інформації та недостатній рівень нормативного регулювання. Доведено, що цифровізація політичного консалтингу посилює ці проблеми, створюючи нові виклики для забезпечення етичності політичної діяльності. Обґрунтовано необхідність розроблення та впровадження етичних кодексів, які б регулювали діяльність політичних консультантів і сприяли підвищенню прозорості політичних процесів. Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом міжнародного досвіду етичного регулювання політичного консалтингу та можливостей його адаптації в Україні.

Література:

1. Гапоненко В., Іванова Н. Сучасні особливості політичного консалтингу: зарубіжний і вітчизняний досвід. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2022. № 31. С. 84–91.
2. Наумкіна С. М., Проноза І. І. Політичний консалтинг в Україні: сучасні напрямки, виклики та перспективи розвитку. Політичне життя. 2025. № 2.
3. Чуніхіна С. Л. Етичні засади діяльності політичного психолога. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2021.
4. Свирид З. В. Витоки, сутність та основні підходи до визначення політичного консультування на сучасному етапі. Львів: Львівська політехніка, 2012.
5. Лінькова О. Економічні та етичні пріоритети управлінського консалтингу при сталому розвитку. Вісник НТУ «ХП». 2024. № 3. С. 72–76.
6. Дубовик Н., Цепкало Т., Колеватов О. Використання політичного й соціального контексту в рекламних кампаніях: етичні аспекти. Літопис Волині. 2024

References:

ISSN 3041-1793 Online

1. Haponenko, V., & Ivanova, N. (2022). Suchasni osoblyvosti politychnoho konsal'tynhu: zarubizhnyi i vitchyzniani dosvid [Modern features of political consulting: Foreign and domestic experience]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, (31), 84–91.
2. Naumkina, S. M., & Pronoza, I. I. (2025). Politychnyi konsal'tynh v Ukraini: suchasni napriamky, vyklyky ta perspektyvy rozvytku [Political consulting in Ukraine: Modern directions, challenges and development prospects]. *Politychne zhyttia*, (2).
3. Chumikhina, S. L. (2021). Etychni zasady diialnosti politychnoho psykholoha [Ethical principles of political psychologist activity]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*.
4. Svyryd, Z. V. (2012). *Vytoky, sutnist ta osnovni pidkhody do vyznachennia politychnoho konsultuvannia na suchasnomu etapi* [Origins, essence and main approaches to defining political consulting at the present stage]. Lviv: Lvivska politekhnik.
5. Linkova, O. (2024). Ekonomichni ta etychni priorytety upravlinskoho konsal'tynhu pry stalomu rozvytku [Economic and ethical priorities of management consulting in sustainable development]. *Visnyk NTU "KhPI"*, (3), 72–76.
6. Dubovyk, N., Tsepkało, T., & Koliuvatov, O. (2024). Vykorystannia politychnoho y sotsialnoho kontekstu v reklamnykh kampaniiakh: etychni aspekty [Use of political and social context in advertising campaigns: Ethical aspects]. *Litopys Volyni*.

Дата першого надходження статті до видання: 28.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.04.2026